

Ε΄.

ΜΟΥΣΙΚΗ ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΝ ΠΑΓΓΑΙΟΥ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

(4 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ - 2 ΣΕΠΤΕΜΒΡ. 1961)

ΥΠΟ ΣΤ. ΚΑΡΑΚΑΣΗ

Πρὸς περισυλλογὴν δι' ἠχογραφήσεως δημῶδους μουσικῆς ὕλης εἰργάσθη κατὰ τὸ ὥς ἄνω χρονικὸν διάστημα εἰς χωρία, ὡς κάτωθι, περὶ τὸ Παγγαῖον τῆς Μακεδονίας, τὰ ὅποια διοικητικῶς ὑπάγονται εἰς τὸν νομὸν Καβάλας, πλὴν τῶν χωρίων Πρώτη καὶ Κορμίστα, τὰ ὅποια ἀνήκουν εἰς τὸν νομὸν Σερρῶν.

Παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ χρονικὴ περίοδος καθ' ἣν ἐγένετο ἡ ἀποστολὴ αὕτη δὲν ἦτο ἀπολύτως ἐνδεδειγμένη λόγῳ τῆς ἀπασχολήσεως τοῦ πληθυσμοῦ εἰς τὴν συγκομιδὴν τοῦ καπνοῦ, ἐπέτυχα τὴν συλλογὴν μουσικῆς ὕλης ἐκ 345 ἠχογραφήσεων, πρὸς δὲ καὶ τὴν καταγραφὴν πλὴν τῶν κειμένων τῶν ᾄσμάτων καὶ ἄλλης λαογραφικῆς ὕλης, σχετικῆς πρὸς τὸν γάμον, τὴν λατρείαν κλπ. εἰς χειρόγραφον ἐκ σελ. 281, 8^{ον} μέγ.

Ἡ ὕλη αὕτη, μουσικὴ καὶ κείμενα, κατετέθη εἰς τὸ Λαογραφικὸν Ἀρχεῖον, τοῦ μὲν χειρογράφου καταγραφέντος ὑπὸ τὸν ἀριθμ. εἰσαγ. 2393, τῆς δὲ μουσικῆς ὕλης εἰς τὸ βιβλίον εἰσαγωγῆς ἀπὸ τοῦ ἀριθμ. 5892-6231.

Πλὴν τῆς ὕλης ταύτης κατέθεσα ἔτι καὶ λαογραφικὰς συλλογὰς ἐκ σελ. 20 τῶν κ. Κυριαζῆ Παπαλούδη, Μόσχου Γκαμπράκη καὶ Δημ. Καραγιαννακίδου, αἵτινες κατεγράφησαν εἰς τὸ βιβλίον εἰσαγωγῆς ὑπ' ἀρ. 2438.

Α΄) Ἐκ τῆς συλλεχθείσης ὑπ' ἐμοῦ ὡς ἄνω ὕλης σημειῶνω τὴν δημῶδη παραδόσιν περὶ τοῦ Κάστρου τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου (βλ. εἰκ. 1) εἰς Παλαιοχώριον (χφον, ἀρ. 2393, σ. 235), πρὸς δὲ τὸ ἀπαντῶν εἰς τὸ χωρίον Νικήσιανη ἔθιμον, καθ' ὃ οἱ νέοι μεταμφιέζονται τὴν 1^{ην} Ἰανουαρίου καὶ τὰ Θεοφάνια. Φοροῦν κουκούλαν ἐκ δέρματος αἰγὸς (γιδιά), κρεμοῦν 4 μεγάλα ποιμενικὰ κουνούρια ἀπὸ τὴν ζώνην των καὶ κρατοῦν μεγάλα ξύλινα σπαθιά. Οὕτω περιέρχονται τὰς ὁδοὺς ὑπὸ τὸν ἤχον κρουομένου μεγάλου νταουλιοῦ (εἰκ. 2) (χφον, ἀρ. 2393, σ. 247). Τοὺς μεταμφιεζομένους τούτους καλοῦν «Ἀραπάδες».

Β΄) Αἱ γενόμεναι ἠχογραφήσεις μουσικῆς ὕλης προέρχονται ἐκ τῶν κάτωθι χωρίων: Παλαιοχώρι 22, Νικήσιανη 77, Γεωργιανὴ 17, Κορμίστα 16, Μυρτόφυτον 2, Ἐλαιοχώρι 13, Πλατανότοπος 18, Ἐλευθεραὶ 6, Μουσθένη 18, Μεσορόπη 11, Χορτοκόπι 19, Κεχρόκαμπος 16, Διπόταμος 10, Λεκάνη 15 καὶ Αὐλὴ 10.

Εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ νομοῦ Καβάλας ἔχουν ἐγκατασταθῆ εἰς εὐρείαν ἔκτασιν πρόσφυγες ἐκ Μικρᾶς Ἀσίας καὶ Ἀνατ. Θράκης. Ἐκ τούτου δὲ καὶ τὸ

Εἰκ. 1. Τὸ κάστρο τοῦ Μεγ. Ἀλεξάνδρου εἰς Παλαιοχώρι.

συλλεχθὲν ὕλικόν ὡς πρὸς τὴν προέλευσίν του ἔχει ὡς ἑξῆς. Ἄσματα καὶ χοροί: α') ἐκ γηγενῶν τῆς Μακεδονίας ἡχογρ. 182. β') ἀπὸ πρόσφυγας ἐκ Πόντου 78 γ') ἀπὸ πρόσφυγας ἐκ Θράκης 37 καὶ δ') γενικώτερον ἐκ Μ. Ἀσίας 48.

Εἰκ. 2. Μετημφιεσμένοι «Ἀραπάδες» (χωρ. Νικήσιανη).

Τῆς πρώτης κατηγορίας, ἦτοι Μακεδονικὰ ἄσματα, ἡχογράφησα εἰς χωρία: Παλαιοχώρι, Νικήσιανη, Κορμιστά, Πρώτη, Μυρτόφυτον, Μουσθένη, Μεσορόπη

καὶ Αὐλή. Ὡς συμβαίνει καὶ εἰς τοὺς ἄλλους τόπους τῆς Ἑλλάδος τὸ δημοτικὸν τραγούδι ὑποχωρεῖ καὶ ἐνταῦθα μὲ τάσιν, νὰ ἐξαφανισθῇ, διὸ καὶ σπανίζουσι πλέον τραγουδισταί, δυνάμενοι νὰ τραγουδήσουσι ἕνα γνήσιον καὶ ἄριον δημοτικὸν τραγούδι ¹.

Ἐκ τῶν 190 περίπου ᾠσμάτων τῆς συλλογῆς τοῦ Ἀστερίου Γουσίου ² περὶ τῶν ὁποίων ἀναφέρει οὗτος ὅτι ἐτραγουδοῦντο καθ' ὃν χρόνον κατήρτιζε τὴν συλλογὴν του, κατώρθωσα νὰ εὔρω καὶ ἠχογραφήσω μικρὸν μέρος. Τὰ περισσότερα ἔχουσι πλέον λησμονηθῆ ἢ διασώζονται παρεφθαρμένα.

Εἰς τὴν Κορμίσταν ἠχογράφησα ἐκ τοῦ λαϊκοῦ συγκροτήματος τῶν ἀδελφῶν Γ. Δουβουρδάκη (βιολί) καὶ Λεάνδρου Δουβουρδάκη (οὔτι) καὶ τραγούδι, τοῦ Κωνσταντίνου Μαδεμνῆ (κλαρίνο) καὶ Ἰωάννη Μαδεμνῆ (βιολί) τοπικοὺς χοροὺς καὶ ᾄσματα, τῶν ὁποίων τὸ ὕφος εἶναι χαρακτηριστικὸν τῆς Μακεδονίας. Εἰς τὸ χωρίον Πρώτη ὁ Ἀντώνιος Βαῆς ἐξετέλεσεν εἰς τὸ βιολί διάφορα ᾄσματα καὶ χοροὺς εἰς τὸ τοπικὸν Μακεδονικὸν μουσικὸν ὕφος, λίαν ἐνδιαφέροντας.

Παραλλαγαὶ ᾠσμάτων ἐκ τῶν γηγενῶν τῆς περιφερείας τοῦ Παγγαίου, αἱ ὁποῖαι εἶναι διαδεδομέναι καὶ εἰς ἄλλους ἑλληνικοὺς τόπους, ὡς καὶ εἰς τὴν Χαλκιδικήν, ἄδονται εἰς τὴν ἐξεταζομένην περιοχὴν, ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν Χαλκιδικήν, εἰς ρυθμὸν ἀργότερον μὲ ἐπιδράσεις ἐντονωτέρας ἐκ τῆς Βυζαντινῆς καὶ τῆς Ἀνατολίτικης μουσικῆς πρὸ παντὸς εἰς τὰ κλέφτικα καὶ τὰ ἀργὰ ᾄσματα ἐλευθέρου ρυθμοῦ τοῦ τραπεζιοῦ.

Ἦχογραφήσαμεν ἔτι παραλογές, ἐρωτικά καὶ γαμήλια ᾄσματα, νανουρίσματα, μοιρολόγια καὶ λατρευτικά ὡς καὶ εὐτράπελα μὲ ἔντονον σατιρικὸν πνεῦμα. Ἐπίσης Βαγιατικά ᾄσματα, τὰ ὁποῖα συνηθίζοντο παλαιότερον. Σήμερον πλέον ἔχουσι ταῦτα λησμονηθῆ, διασώζονται δὲ μόνον ἀπὸ τὰ χωρία ποὺ ἐπεσκέφθημεν εἰς τὸ ὄρεινόν χωρίον Αὐλή. Ἡ συλλογὴ ἡμῶν ἐκ τοῦ χωρίου τούτου δὲν ὑπῆρξεν ἐξαντλητικὴ διὰ λόγους ἀνεξαρκήτους τῆς θελήσεώς μας καὶ δι' ἔλλειψιν ἀρκετοῦ χρόνου.

Τὰ «Βαγιατικά» ᾄσματα τραγουδοῦν μόνον κορασίδες 12-18 ἐτῶν. Αὗται ἀνὰ δύο ζεύγη τὸ πρῶτὸν τῆς Κυριακῆς τῶν Βαΐων, μετὰ τὴν λειτουργίαν, φέρουσι ἕνα καλαθάκι διὰ τὰ δῶρα, πηγαίνουν εἰς τὰ σπίτια καὶ «τὰ λένε». Ἐνῶ τραγουδοῦν χωρίζονται εἰς δύο μέρη ἀντιμέτωπα καὶ περπατῶντας αἱ μὲν ἀπέναντι τῶν δέ, πηγαινοέρχονται ὅπως γίνεται εἰς τὸ κοριτσιστικὸν παιγνίδι, τὸ «κρεμμύδι».

¹ Εἰς κάθε ἐπαρχίαν εὐτυχῶς ὑπάρχουσι ἀκόμη κέντρα ὅπου καλλιεργεῖται ἡ παραδοσιακὴ μουσική, ὡς εἰς τὴν Ἱερουσόλιν καὶ τὴν Μεγ. Παναγίαν εἰς τὴν Χαλκιδικήν, τὴν Καρωτὴν εἰς τὴν ἐπαρχίαν Διδυμοτείχου, εἰς Νικησιανὴν καὶ Πρώτην εἰς τὴν περὶ τὸ Παγγαῖον περιοχὴν.

² Τὰ τραγούδια τῆς πατρίδος μου, ἤτοι συλλογὴν τερπνῶν δημοδῶν ᾠσμάτων ἑδομέων ἐν τῇ κατὰ Παγγαῖον χώρῳ, ἐν Ἀθήναις 1901.

Μεταξὺ τῶν ἠχογραφηθέντων ἄσματων περιλαμβάνονται καὶ ἐμπνευσμένα ἀπὸ τὸν Ἑλληνοϊταλικὸν πόλεμον τοῦ 1940, τοὺς Μακεδονικοὺς ἀγῶνας, τὰς ὁμηρίας εἰς Βουλγαρίαν κατὰ τὰ ἔτη 1916 καὶ 1942, καθὼς καὶ τραγούδια ποὺ συνετέθησαν διὰ τὰς σφαγὰς ὑπὸ τῶν Βουλγάρων εἰς τὰ δύο Κερδύλλια (τῷ 1942), τῆς Δράμας καὶ τοῦ Δοξάτου. Τὰ ἄσματα ταῦτα δὲν ἔχουν τὴν μουσικὴν καὶ αἰσθητικὴν ἀξίαν τῶν παλαιότερων δημοτικῶν τραγουδιῶν, διότι τὸ ὄφος τῶν πλησιάζει περισσότερο πρὸς τὴν λαϊκὴν μουσικὴν τῆς ἐποχῆς μας. Ὑπάρχει ὅμως εἰς ταῦτα ἐνδιαφέρον ἀπὸ ἱστορικῆς πλευρᾶς, πρὸς δὲ καὶ ὡς δειγμάτων νεωτέρας λαϊκῆς δημιουργίας.

Γ'. Ἐκ τῶν προσφύγων τῶν ἐγκατεστημένων εἰς τὴν περιοχὴν ταύτην οἱ Πόντιοι συνεχίζουν συστηματικώτερον τὰ πατροπαράδοτα ἔθιμά των καὶ εἰς τοὺς πλεόν ἀπομεμονωμένους συνοικισμούς των. Διατηροῦν τὸ γλωσσικὸν τῶν ἰδίωμα, καθὼς καὶ τὰ ἄσματα καὶ τοὺς χοροὺς μὲ τὰ μουσικὰ τῶν ὄργανα.

Ποντιακὴν μουσικὴν συνέλεξα εἰς τὰ χωρία: Γεωργιανή, Ἐλαιοχώρι, Πλατανότοπο, Χορτοκόπι, Κεχροκάμπο, Διπόταμο, Λεκάνη. Ἡ ὕλη αὕτη περιλαμβάνει ἀκριτικὰ ἄσματα, ἐρωτικά, δίστιχα, ἄσματα τοῦ τραπεζιοῦ (σὺν τὸν Μακρὸν-Καϊτέν, ἄσμα ἀργόν, ἐλευθέρου ρυθμοῦ, τὸν ὁποῖον ἐτραγουδοῦσαν καὶ ὅταν ἔβρισκαν τὰ ποιμνιά τους), διάφορα ἄσματα τοῦ γάμου, ὡς τὸ νυφόπαρμα κ.ἄ. Εἰς ὅλους τοὺς συνοικισμοὺς τῶν Ποντίων συνηγήσαμεν ὀργανοπαίκτης καὶ τραγουδιστάς, ὡς ἐκ τούτου δὲ ἠχογραφήσαμεν τοὺς κάτωθι χοροὺς μὲ συνοδείαν Ποντιακῆς λύρας (κεμεντζέ), ζουρνᾶ καὶ νταουλιοῦ, τουλουμ ἢ ἀγγεῖου (ἀσκαύλου), βιολιοῦ καὶ λαουτοκιθάρας: «Ὁμάλ», «Τίκ», «Σέρα ἢ Τρομαχτὸν ἢ Τιτιρεμέ» (εἰκ. 3), «Διπάτ'», «Ἀπάν' καὶ Κάτ'» (τουλουμ), «Σαρί-Γκιζ» καὶ διαφόρους καρσιλαμάδες.

Ἐνδιαφέρον παρουσιάζουν τὰ κάλαντα τῆς Πρωτοχρονιάς καὶ τῶν Χριστουγέννων, ὡς παραλλάσσοντα ἀπὸ τὰ πανελληνίως γνωστὰ εἰς τε τὸ κείμενον καὶ τὴν μελωδίαν.

Δ'. Θρησκευτικὰ ἄσματα καὶ χοροὶ ἠχογραφήθησαν εἰς τὴν Χρυσούπολιν καὶ τὰ χωρία: Γεωργιανή, Μουσθῆνη, Κεχροκάμπος καὶ Πρώτη.

Οἱ ἐξ Ἀνατολικῆς Θράκης πρόσφυγες εἰς τὸν νομὸν Καβάλας εἶναι διεσκορπισμένοι, οὕτω δὲ δὲν ἀποτελοῦν συμπαγῆ πληθυσμόν, δεδομένου ἔτι ὅτι καὶ τὸ γλωσσικὸν τῶν ἰδίωμα δὲν διαφέρει αἰσθητῶς ἀπὸ τῶν γηγενῶν. Οὗτοι ἔχουν ἤδη ἀρκετὰ ἀφομοιωθῆ πρὸς τὸ νέον περιβάλλον καὶ ὡς ἐκ τούτου καθίσταται ὀσημέραι δύσκολος ἢ ἐξέυρεσις ἐκ τούτων πληροφορητῶν. Σῶζονται ἀκόμη πάντως τὰ ἄσματα τὰ σχετικὰ πρὸς τὸν γάμον, τὰ νανουρίσματα, τὰ μοιρολόγια, λατρευτικὰ κ. ἄ.

Εἰς τὴν Χρυσούπολιν ἠχογράφησα ἀπὸ τοὺς ἐπαγγελματίας λαϊκοὺς μουσικοὺς Κωνστ. Καράμπελαν, ἐτῶν 71 (κλαρίνο), τὸν υἱὸν του Σάββαν, ἐτῶν 36 (λαου-

τοκιθάρα) και Σταυρον Πορφύρη, ἔτων 38 (οὔτι και τραγούδι) ἄσματα τοῦ γάμου και ἄλλα, τὰ ὁποῖα ἐκτελοῦν οὗτοι τόσον εἰς τοὺς γάμους τῶν γηγενῶν ὅσον και τῶν προσφύγων ἐκ Θράκης και τῶν παραλιῶν τῆς Μ. Ἀσίας. Ἐκ τούτου συνάγεται, ὅτι δημιουργεῖται μιὰ κοινὴ λαϊκὴ μουσικὴ εἰς τὴν περιφέρειαν ταύτην.

Οἱ πλέον διαδεδομένοι χοροὶ εἶναι ὁ Θρακιώτικος συρτός, οἱ Καρσιλαμάδες και τὸ τσιφτετέλι, τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν κατάλοιπα Ἀνατολικῆς ἐπιδράσεως και χορεύονται κυρίως ἀπὸ τοὺς ἀθιγγάνους εἰς τὰ πανηγύρια και τὰς ἄλλας κοινωνικὰς ἐκδηλώσεις.

Εἰκ. 3. Ὁ χορὸς «Σέρα». (Ὁμιλος τῆς Λέσχης Ποντίων Καβάλας).

Ε'. Ἄσματα και χοροὺς ἐκ προσφύγων τῶν παραλιῶν τῆς Μ. Ἀσίας ἠχογράφησα εἰς τὰ χωρία: Παλαιοχώρι, Γέροντας, Ἐλαιοχώρι και Ἐλευθεραί. Αὐτὰ ἔχουν χαρακτῆρα, ὡς εἶναι γνωστόν, μᾶλλον λαϊκόν, εἶναι δὲ πρὸ παντός ἐρωτικά, τοῦ γάμου, τῶν ἀπόκρσεων, λατρευτικά καθὼς και τὰ πανελληνίως γνωστὰ ἀκριτικά, παραλογές κ. ἄ.

Οἱ πρόσφυγες οὗτοι ὡς και οἱ ἐκ τῆς Ἀνατ. Θράκης ἔχουν σχεδὸν ἀφομοιωθῆ πρὸς τὸν παλαιότερον πληθυσμόν, οὗτω δὲ καθίσταται δυσκολωτάτη ἡ ἐξεύρεσις τραγουδιστῶν, πού νὰ ἐνθυμοῦνται καλῶς τὰ παλαιὰ ἄσματα τοῦ τύπου τῆς καταγωγῆς των.

Εἰς τὰς Ἐλευθερὰς ἠχογράφησα ἄσματα καὶ χορούς ἀπὸ τὸν Ἀθηνόδωρον Χατζηπαναγιώτην, ἐτῶν 55, ὁ ὁποῖος ἔπαιζεν ὁ ἴδιος σαντούρι. Ἐτραγουδῆσεν ἐπίσης συνοδευόμενος πάντα μὲ τὸ ὄργανόν του καὶ ἀμανέδες, ὡς συνηθίζοντο εἰς τὴν Μ. Ἀσίαν.

Παρατίθεται κατωτέρω ἡ μουσικὴ τριῶν χαρακτηριστικῶν τραγουδιῶν ἐκ τοῦ χωρίου Νικήσιανη Μακεδονίας (ἔτραγ. ἡ Εὐαγγελία Βεργούδη, ἐτῶν 60) καὶ ἐνὸς ἐκ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας.

Α΄.

♩ ~ 132 - 138

“Ο - λics οί - βέ, ἐ - λήμ - α - μό - - - αν,
 ὀ - λics οί - βέρ - γics ἔν - ἰ - - δῶ,
 ὀ - - - λics οί βέρ - γics ἔν - ἰ -
 δῶ - - - μό - - - νῆ δι -
 κιά μ' δέν - εἶν' ἰ - δῶ.

“Ολῖς οἱ βέργες, ἐ-λήμ, ἀμάν,
 ὀλῖς οἱ βέργες ἔν' ἰδῶ (δῖς)
 μόν' ἢ δικιά μ' δέν εἶν' ἰδῶ.
 Πάσαι στή βρύση γιά νιρὸ
 5 πάνου κ' ἰγῶ τὴν καρτιρῶ,
 γιά νὰ πιράσ' νὰ τὴν ἰδιῶ,
 γιά νὰ μι δῶσ' κρῦο νιρὸ.¹

¹ Λ. Α. ἀρ. 2398, σ. 20, ἀρ. μουσ. 5923. Πλήρης τὸ κείμενον βλ. εἰς *Μουσ. Γουσίου*, ἐνθ' ἀν., σ. 33.

Β'.

$\text{♩} \sim 132-136$

Γα - λά - ζιους - πε - γα - λά - ζιους -
 πε - γα - λά - ζιους πε - τει - νός - λα -
 λεϊ, γα - λά - ζιους πε - τει - νός - λα -
 λεϊ - μέσ' - στὴν - Ἁ - γιά - Πα - ρα - σκι - βγή.

Τον.

Γαλάζιους πεινὸς λαλεῖ,
 μέσ' στὴν Ἁγιά Παρασυβγή,
 μόνον λαλοῦσι κ' ἤλιγι:
 μαῦρα μου μάτια μ' χαμηλά,
 5 μὴ σᾶς γιλάσουν τὰ φλουριά
 μὴ σᾶς φιλήσῃ ὁ γέροντας.
 Τοῦ γέροντα τοῦ φίλημα
 μυρίζει κουλοκόθημα,
 τοῦ νιούτικου τοῦ φίλημα
 10 μυρίζει καρνονφύλλημα.¹

Γ'.

$\text{♩} \sim 138-146$

1 Οἱ κα - κέσ - , τζά - νουμ - τζά - , οἱ κα -
 κέσ - οἱ συν - νυ - φά - δισ, οἱ κα - κέσ οἱ συν - νυ - .

¹ Χφ., ἀρ. 2393, σ. 24, ἀρ. μουσ. 5928.

φά-δισ ὄ-λου μέ-να μι μα-λώ-νουν 2 ὄ-λου
 μέ-να, τζά-νουν τζά, ὄ-λου μέ-να μι-μα-
 λώ-νουν, ὄ-λου μέ-να μι-μα-λώ-νουν, σά-μα.
 τις δου-λειά-δέν- κά-μνου.

A' Τον. B' Τον.

- Οἱ κακές, τζάνου μ³, τζά-,
 οἱ κακές οἱ συννυφάδισ,
 οἱ κακές οἱ συννυφάδισ
 ὄλον μένα μι μαλώνουν.
- 5 Ὀλον μέ-, τζάνου μ³ τζά-,
 ὄλον μένα μι μαλώνουν,
 ὄλον μένα μι μαλώνουν,
 σάματος δουλειὰ δὲν κάμνου.
 Ἐξη μῆνις τρία ν-ἀδράχτια
- 10 τό³ μασα κουτζιὰ κουβάρι
 ἴσα μ³ ἓνα λιφτουκάρι.
 Ποῦ νὰ πάγου νὰ τοῦ κρύψου,
 στοῦ βαγιόν³ στοῦν τύλο ἀπάνου
 πάσι πόντικας τοῦ πῆρι,
- 15 ἄντι, καλιέ μου νοικονκῶρη,
 νὰ χαλάσουμι τοῦ σπίτι,
 γιὰ νὰ βροῦμι τοῦ κουβάρι.¹

¹ Χφ. ἀρ. 2393, σ. 24, ἀρ. μουσ. 5928.

Δ΄.

Νύ - φη μου . κα . λου . ρί . ζι - κη , νύ -
 φη μου κα . λου . ρί . ζι - - κη τὸ πρῶ . το - ζυ - μω -
 τό σου , τὸ πρῶ . το ζυ - μω - τό - σου Τρια λα
 λα λαΐ τριανανα να να να να να να λο . Τρια λα λο .

Τον.

*Νύφη μου, καλονρίζικη, τὸ πρῶτο ζυμωτό σου,
 ζάχαρι νά'ν' τ' ἀλεύρι σου καὶ μέλι τὸ νερό σου.*

*Θέλ' νὰ πινέπω τὸν γαμπρό, θὰ μοῦ χολιάσ' ἡ νύφη.
 ἄς τις πινέπω καὶ τις δυνὸ καὶ τοῦ κονμπάρ' ἄς λείπη.*

- 5 *Κονμπάρε, ποὺ σιφάνωσες μὲ τὰ χρυσᾶ σου χέρια,
 ποῦ τά'βρες καὶ τὰ ταίριασις τὰ δύο περιστέρια;*¹

R É S U M É

Mission musicologique à Panghée (Macédoine)

par St. Caracassis.

L'auteur rapporte les résultats de sa mission musicologique (4 août au 2 septembre 1961) dans l'arrondissement de Kavala (Macédoine) et spécialement dans la région du mont Panghée, où il a obtenu 345 enregistrements sur magnétophone des chansons et danses folkloriques. Il a recueilli également diverses légendes, comme celle de la forteresse d'Alexandre le Grand (voir Fig. No. 1) à Paléochori; il décrit des us et coutumes,

¹ Βλ. χφ., ἀρ. 2393, σ. 152, ἀρ. μουσ. 6108. Ἐχογραφήθη εἰς Ἐλαιοχώριον. Ἐτραγουδήσεν ἡ Δήμητρα Εὐδοκίδου, πρόσφυξ ἀπὸ τὸ Ἄγκιο Μ. Ἀσίας.

comme celui du village Nikissiani où les habitants se travestissent en «Arabes» le Premier jour de l'an et le jour de l'Épiphanie (voir Fig. No 2) etc.

Les enregistrements musicaux proviennent non seulement de la Macédoine proprement dite mais aussi de l'Asie Mineure, le Pont, et la Thrace Orientale. Ces derniers ont été chantés par des réfugiés installés dans cette région depuis 1923 et présentent un intérêt particulier. Les réfugiés du Pont maintiennent vivantes les traditions de leur pays d'origine, et ne manquent point, par l'intermédiaire de leurs organisations, de les propager auprès des nouvelles générations. (Voir fig. No 3 danseurs du Pont dans leurs costumes nationaux dansant la «Séra»).
